

Utbildningsinspektion i grundskolorna Mölleskolan och Rydsgårdsskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn	Skolform	Antal elever/barn
Förskoleverksamhet:	226	Skolbarnsomsorg:	225
Förskoleklass:	0		
Grundskola:	437		

Området omfattar två grundskolor med 6–12 åringar, belägna i de två landsbygdssamhällena Rydsgård och Skivarp med vardera cirka 2000 invånare. Bortsett från nämnda orter och kustsamhället Abbekås med 700 invånare, är upptagningsområdet ett utpräglat jordbruksområde. Rydsgård har genom förbättrade kollektivförbindelser blivit intressant som inflyttningsort från storstadsregionen Malmö-Lund.

Skolan i Skivarp benämns Mölleskolan. Den består av en äldre skolbyggnad från sekelskiftet. I denna återfinns ett arbetslag, rektorsexpedition och utrymmen för specialundervisning och svenska 2. I en nyare byggnad intill finns bland annat personalutrymmen, slöjd och idrott. I en tredje byggnad i två plan inryms förutom matsal det andra arbetslaget. I en fjärde byggnad arbetar det tredje arbetslaget. Till skolan gränsar idrottsanläggning, som nyttjas av skolan.

Under inspektionsbesöket gick 265 elever på Mölleskolan. I stort sett alla barn börjar skolan som sexåringar. Tre procent av områdets barn börjar skolan som sju eller åttaåringar. Förskoleklass finns inte i området. Inom arbetslagen är barnen i huvudsak uppdelade i 6–8-åringar, 8–10-åringar och 10–12-åringar.

Rydsgårdsskolan, en enplansbyggnad som uppfördes under 60-talet. I stort sett alla lokaler nås utan att man behöver lämna byggnaden. Det går 172 elever på skolan. Man arbetar i tre arbetslag och barnen är uppdelade i 6–9-åringar och 10–12-åringar.

Ungefär 20 procent av eleverna går över till högstadieskolan i tätorten Skurup ett år ”för tidigt”, utan att ha tagit ut det så kallade extraåret. (Se vidare kommunrapporten). I rektorsområdet har 6,4 procent av eleverna utländsk bakgrund.

Skolans ledningsteam består av rektor och biträdande rektor. Läraromsättningen är mycket låg.

Genomförandet av inspektionen i Mölleskolan och Rydsgårdsskolan

Skolverket sände den 12 juni 2003 skriftlig information till huvudmannen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genom-

förande. Inspektionsteamet med ansvar för Skurup, område Rydsgård-Skivarp, har bestått av undervisningsråden Per Ingvar de la Motte och Michael Erenius. Inspektionsbesöken inleddes den 17 september och avslutades den 19 september 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

På de två skolorna genomfördes formella intervjuer med rektorer, pedagoger, elever, föräldrar och övrig personal. Inspektörerna deltog på lektioner och deltog i personalmöte.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit rundvisning i skolans upptagningsområde.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Arbetsklimatet är överlag bra i skolan och kännetecknas av bra relationer mellan elever och personal. Föräldrarna känner sig trygga att skicka sina barn till skolorna och anser att verksamheten håller bra kvalitet. Enligt lokalvårdare och vaktmästare tar eleverna stort ansvar för skolmiljön. De menar också att konflikter mellan barnen eller mellan barn och vuxna är sällsynta. Inspektionsteamets observationer på skolorna bekräftar ovanstående.

Eleverna har ett visst inflytande över den egna undervisningssituationen. I de flesta av klasserna i området har eleverna någon form av planeringsbok i vilken

eleverna planerar veckans arbete. Planeringen styrs huvudsakligen av lärarna och är främst ett redskap för eleven att organisera sitt arbete.

Skolorna har ett välutvecklat arbete mot mobbning och annan kränkande behandling. Eleverna känner till mobbningsgruppen och är väl insatta i metoden att använda kamrattstödare. I intervjuer med elever framkommer att de vuxna på skolorna blivit bättre på att upptäcka mobbning men att det ändå förekommer att elever blir kränkta. Inspektionsteamet fick uppfattningen att de flesta eleverna trivdes på skolorna och visade intresse för skolarbetet.

I samtliga klasser i området förekommer klassråd. De elever som Skolverket intervjuat har visat god förståelse för det formella demokratiarbetet, som sträcker sig från klassråden till det i Skurups kommun inrättade Barn- och Ungdomsfullmäktige. Detta är kopplat till varje skola i kommunen. Klassråden utser representanter till elevrådet på skolan som i sin tur väljer ledamöter i ungdomsfullmäktige. Detta leds av kommunstyrelsens ordförande med en elev som vice ordförande. BUF har möjlighet att skriva motioner till fullmäktige. De elever som intervjuades vid inspektionen visade stor kunskap i demokratimodellen som utvecklats i kommunen och menade att de elever som deltar i de olika råden utvecklar förmågan att framträda.

Sammanfattningsvis utvecklar elever i område Rydsgård/Skivarp värden och förhållningssätt som ligger väl i linje med de nationella målen i läroplanen för grundskolan. Trivselfaktorn är hög på skolorna men eftersom kränkningar ändå förekommer, återstår att ytterligare utveckla det förebyggande arbetet samt förmågan att identifiera eventuella kränkningar. Det formella inflytandet är väl utvecklat. Ytterligare arbete återstår dock att utveckla alla elevers reella inflytande över sitt lärande efter ålder och egna förutsättningar. Förbättringsåtgärder bör vidtas för att undvika att elevinflytandet blir avhängigt den enskilde läraren eller arbetslaget.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

De nationella ämnesproven för årskurs 5 visade 2002 att 29 procent av eleverna inte nådde målen i matematik, 25 procent i svenska och 16,4 procent i engelska. Resultaten för år 2003 visade på en klar förbättring i svenska (8 %) men i matematik fanns fortfarande 22 procent som inte nådde målen, vilket indikerar att alla elever inte ges tillräckliga förutsättningar att nå målen.

I de observerade klasserna visade eleverna god förmåga att ta ansvar för sin planering och målmedvetet fullfölja sina arbetsuppgifter. Eleverna läste bra och inspektionsteamet såg exempel på god skriftlig produktion.

Eleverna framför att de inte haft mycket undervisning i naturorienterande ämnen och kan nämna endast ett fåtal moment som man arbetat med. På skolorna finns dock enstaka arbetslag som engagerat arbetar med dessa ämnen. Inspek-

törerna konstaterar att undervisningen i huvudsak består av matematik, svenska, engelska, historia och geografi och att naturkunskap inte är ett prioriterat i området. Även vissa av de samhällsorienterande ämnena beskrivs av lärare och elever som mindre prioriterade, exempelvis religion och samhällskunskap. Vidare bedömer inspektionsteamet att det är tveksamt om eleverna inom ämnena hemkunskap, bild och musik erbjuds en undervisning som ger dem möjlighet att nå föreskrivna nationella mål.

Sammanfattningsvis ger den systematiska dokumentationen av elevers kunskapsutveckling och sociala utveckling, genom de individuella utvecklingsplanerna och genom resultat på ämnesprov och tester, förutsättningar för skolorna att följa barnens och elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Elevernas kunskaper i engelska och framför allt i svenska har förbättrats under senaste läsåret. I ämnet matematik är resultaten dock fortfarande inte acceptabla. Möjligheten att bedöma resultaten i de övriga ämnena i jämförelse med de nationella kursplanerna är osäker på grund av brist på sammanställda resultat. Dock kan man befara att uppnåendemålen i naturorienterande ämnen och religionskunskap inte nås av alla elever då undervisningen i dessa ämnen är begränsad. Det är också viktigt att skolorna strävar efter att utveckla innehållet i ämnena hemkunskap, bild och musik.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I samtal med personal och elever framkom att det på skolan fanns ett målinriktat arbete för att utveckla elevernas sociala förmåga och trygghet. Man tar tidigt tag i frågor om exempelvis mobbning upptäcks. Förutom observationer på raster och lektioner använder sig skolan av enkäter och brevlåda för anonyma brev för att få reda på vad som sker. Föräldrar bekräftar att, då incidenter skett, åtgärder omedelbart har vidtagits. Skolan har som metod att låta andra vuxna (inte klasslärare eller mentor) utföra samtalen med de inblandade. Vid inspektionstillfället behandlades inte något aktuellt ärende i mobbningsgrupperna på skolorna.

Mölleskolan och Rydsgårdsskolan har handlingsplaner mot mobbning och kränkande behandling samt en plan för att motverka aggressivt och utåtagerande beteende. Handlingsplanerna behandlar definition av mobbning, förebyggande arbete och åtgärder då mobbning konstaterats. Planen beskriver mobbningsgruppens och kamrattstödjarnas funktion på skolorna men behandlar inte vuxnas kränkande av barn och elever.

Kamratstödjarna från varje klass åker tillsammans med personal på internat för att utbildas för sin funktion. Alla som intervjuats anser att kamratstödjarna före bygger mobbning och kränkande behandling. Föräldrarna informeras om mot kränkande behandling genom brevutskick samt vid första föräldramötet på läsåret.

De intervjuade lärarna uttrycker att man på skolan inte tillräckligt diskuterat hur man skall lösa elevbråk etc. Man följer reglerna men metoderna är individuella. Rektor menar att den åldersblandade undervisningen haft positiva effekter på elevernas sociala utveckling och trygghet. Samtidigt menar lärarna att den förändring som pågår att minska åldersspannet i grupperna kommer att vara positiv för elevernas kunskapsutveckling.

Personalen var, enligt de intervjuade eleverna, lättillgänglig både vid inne och utevistelse. Inspektörerna bedömer att personalen inom arbetslagen tar ett kollektivt ansvar för barnens trygghet.

På båda skolorna har man fungerande elevråd och alla klasser har klassråd, som man vanligtvis håller varje vecka. I Mölleskolans elevråd deltar, förutom de två elevrepresentanterna från varje klass, även slöjdlärarna, kökspersonal och vaktmästare.

Det förekommer att klassens sociala liv diskuteras i klassråden men frågor om undervisningens innehåll och undervisningsprocessen berörs sällan. De ämnen som diskuteras och beslutas på klassråden är ofta kopplade till fysiska miljön och aktiviteter utanför klassrummet, exempelvis disco, klasskassan, studieresor, skolgården.

Elevernas ansvar och delaktighet i skolarbetet tränas, enligt eleverna, genom att de exempelvis varje måndag skriver in veckans arbetsuppgifter i läxboken (planeringsboken). Lärarna menar att eleverna har inflytande genom att de inom ramarna kan styra över veckans arbete och fördelning av tid och arbetsuppgifter. De har dessutom ofta valfrihet kring redovisningsfrågor och arbetssätt. Ansvar tränas också genom ansvarsuppgifter i matsalen. Eleverna upplever inte att de har ett reellt inflytande över undervisningens innehåll, vilket bland annat kan bero på att kursplaner och mål inte är kända av eleverna.

Sammanfattningsvis är arbetet med den psykosociala och fysiska arbetsmiljön på Mölleskolan och Rydsgårdskolan i överensstämmelse med läroplanens riktlinjer för hur skolan skall främja värdegrunden. Skolorna bedöms ge en lugn och trygg miljö för lärande. Skolorna har på ett föredömligt sätt planerat och utvecklat arbetet kring elevers sociala utveckling. Det är angeläget att skolorna utvecklar det inre demokratiarbetet dvs. arbetar för att stärka elevers och föräldrars reella inflytande på undervisningens innehåll och undervisningens arbetsformer.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen har varit delaktig i framtagandet av de lokala arbetsplanerna. Värdegrundsarbetet, elevernas ansvar och inflytande samt uppföljning av elever har en framskjuten plats i planerna tillsammans med arbetsmetoder för att nå målen. I dessa delar av planerna finns en god överensstämmelse med de nationella målen i läroplanen.

I avsnittet ”utveckling och lärande” beskrivs skolans policy för att åstadkomma god måluppfyllelse hos eleverna. På Mölleskolan har lokala kursplaner upprättats för en del ämnen (matematik, svenska, engelska, idrott) samt för informationsteknik. Arbetet pågår att vidareutveckla arbetsplanen mot skolans övriga ämnen.

Skolan har ett uppföljningssystem från förskoleklassen till årskurs 6. Inom ämnet svenska testas eleverna varje år i någon form av test exempelvis bokstavskontroll, läsförståelse, ordförståelse och stavning. I matematik testas barnens taluppfattning under årskurs 2. I området används de nationella proven för årskurs 5 men inte de diagnostiska materialen för årskurs 2. Läsutvecklings-scheman och motsvarande dokument för ämnena engelska och matematik har upprättats på Mölleskolan och är på gång på Rydsgårdsskolan. Barn, i behov av stöd i dessa ämnen, identifieras i ett tidigt skede med hjälp av dessa scheman, som också utgör ett hjälpmedel när personalen i de individuella utvecklingsplanerna skall beskriva elevernas utvecklingsnivå.

I skolans måldokument anges att föräldrar skall känna delaktighet i verksamheten. Föräldrar, som inspektionsteamet samtalade med, menade att man känner sig välkommen på skolan. Föräldramöten och föräldraträffar anordnas regelbundet. På skolorna finns föräldraråd. Information om kunskapsmål fungerar bra vid utvecklingssamtalen. Kvaliteten på utvecklingssamtalen är dock mycket personalberoende. Av kunskapsmålen har föräldrarna bäst kunskap om matematik. De har fått information om läroplanen men inte särskilt mycket om innehållet. Mest har skolans arbetsplan diskuterats. Föräldrarna saknar dock en återkoppling, en uppföljning av arbetsplanen. Föräldrarna gav en splittrad bild av huruvida arbetsplanen var ett levande dokument.

I ett av arbetslagen (spåren) är lärarna starkt engagerade i en undervisningsmetod som utgår från de tre lärstilarna (visuella, auditiva och taktila). I ett annat arbetslag har man en kärnämnesprofil. Här har man inte veckans arbete utan

man har två pass per vecka då man får arbeta fritt med det man för tillfället behöver göra.

För övrigt gav lektionsobservationerna på de två skolorna en bild av att undervisningen är starkt styrd av lärarna, som i sin tur synes starkt styrda av skolans skriftliga läromedel. Denna bild bekräftas genom intervjuer med eleverna.

Veckoplaneringar kopplade till det individuella arbetet (eget arbete) har stor omfattning på skolorna. Det individuella arbetet synes öka ju äldre barnen blir. För de yngre barnen bestämmer lärarna både mängd och innehåll för att anpassa arbetet efter elevens färdighets- och kunskapsnivå.

Vissa barn beskrivs i positiva ordalag som självgående. I elevernas planeringar sätts mål att exempelvis läsa ett antal sidor, att räkna till uppgift, etc. Inspektörerna har uppfattat att planeringsmetodens syfte främst är att träna eleverna att ta ansvar för sitt arbete, att få det enskilda arbetet att fungera, samt vara ett redskap för att läraren skall ha kontroll över elevernas arbete. Inspektionsteamet såg endast ett fåtal målbeskrivningar där elevens mål var formulerat på ett kvalitativt sätt, exempelvis ”skall kunna...”, ”skall behärska...”, etc. Eleverna utvärderar vanligtvis sitt utförda arbete varje vecka.

Inspektörerna uppmärksammade att undervisningsmetoderna inom grupperna inte varierade i särskilt hög grad, men att metoderna varierar mellan arbetslagen. Föräldrarna upplever det som besvärligt att man har olika arbetssätt på de olika spåren och att det är stora skillnader mellan spåren. Fokuseringen på metod och studieteknik synes generellt starkare än på undervisningens innehåll. Endast ett fåtal exempel på gemensamma genomgångar och ”problematiserande samtal” observerades under besöket.

I engelskundervisningen indelas barnen i tre grupper efter kunskapsnivåer för att underlätta arbetet.

Temaundervisning förekom på båda skolorna. På Rydsgårdskolan arbetade vid inspektionsbesöket hela skolan med ett gemensamt tema. På Mölleskolan arbetar oftast varje arbetslag med ett eget tema.

Vid barnskolans start var avsikten att ha specialpedagogisk kompetens inom varje arbetslag. Det har visat sig att en annan resursfördelningsmodell blivit nödvändig. Numera har specialpedagogen alla arbetslag som sitt arbetsområde. Identifieringen av barn i behov av stöd har blivit bättre liksom kvaliteten på åtgärderna. Åtgärdsprogram upprättas av klassläraren ofta med stöd av specialpedagogen. Ambitionsnivån är hög men rektor ser ett problem i att få resurserna att räcka till. Enligt personalen är det inte enbart ekonomiska resurser som behövs. ”Vi behöver vid konferenserna diskutera våra arbetsmetoder riktade mot barn med behov av stöd.”

Vid extremt svåra fall kontaktas det centrala resursteamet, t ex skolpsykolog, socionomer m.fl. för att handleda och stödja arbetet. Vid behov skapas tillfälliga mindre undervisningsgrupper eller finns möjligheten att rektor tar beslut om särskild undervisningsgrupp. Vid inspektionsbesöket fanns inte någon särskild undervisningsgrupp i området.

På grund av att kommunen har relativt få barn med utländsk bakgrund är personalen ovana att ta emot barn som inte kan tala svenska. Svenska som andraspråk har dock god status i Skurup.

Sammanfattningsvis är arbetet som bedrivs på skolorna engagerat med syfte att stödja elevernas utveckling. Skolorna tar tillvara de olika pedagogernas kompetenser. Arbeta har i hög grad inriktats på elevernas sociala utveckling, på arbetsmetoder och studieteknik samt på att sträva efter att anpassa undervisningen till varje elev. Verksamheten inom det här området bedöms som bra.

Skolornas rutiner för att identifiera elever i behov av stöd är acceptabla. Emellertid finns det anledning för skolorna att rikta uppmärksamhet mot undervisningens innehåll, förhållandet mellan individanpassat arbete och enskilt arbete, samt arbetsmetoder som i högre grad utgår från kvalitativa och för eleverna angelägna mål och problemställningar. Detta är inte minst viktigt för att ge alla elever utmaningar.

Uppföljningsarbetet bör utvecklas genom att tester och prov kompletteras med analyser som bearbetas och får konsekvenser i undervisningsarbetet. Ett utvecklingsområde förknippat med skolans uppföljningsarbete är att utveckla konkreta rutiner för utvecklingssamtalen för att åstadkomma distinkt och likvärdig information.

Vidare har inspektionen funnit att undervisningen i naturorienterande ämnen, religionskunskap, samhällskunskap, hemkunskap, bild och musik behöver ses över liksom personalens medvetenhet om de nationella kraven för de här ämnena (se vidare avsnittet kunskaper).

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

Det administrativa området Rydsgård/Skivarp omfattar förskola, skola F-6, skolbarnsomsorg, fritidsgårdsverksamhet samt äldreomsorg. Tre ledare har ansvar för verksamheterna. En administrativ chef har ansvar för administration och ekonomisk planering, en chef för vård och omsorg och en chef, rektor, med ansvarsområde för de två grundskolorna i Rydsgård och Skivarp, det geografiska områdets åtta förskolor med 17 avdelningar samt fritidsgårdsverksamheten. Rektor har stöd av en biträdande rektor på 100 procent. Praktiskt har de två rektorerna delat upp sitt dagliga arbete så att de ansvarar för verksamheterna i Rydsgård respektive Skivarp. Det administrativa och ekonomiska stödet är placerat i Rydsgård i anslutning till äldreboendet.

Rektorn har arbetat i Skurups kommun under två år. Han ingår i kommunens ledningsteam, som träffar förvaltningschefen och/eller biträdande förvaltningschef en till två gånger per månad.

Arbetsplanerna för de två skolorna har liknande struktur. På Mölleskolan har man kommit något längre i upprättandet av lokala kursplaner. Här har dessutom varje hus en egen plan för arbetet.

Rektor, som är angelägen om att skolans samverkan med elever och föräldrar skall fungera, tillser att elevrådsarbetets formella delar fungerar bra på skolorna. Mölleskolan har en samrådsgrupp, som består av rektor, en ordinarie elevrepresentant och en suppleant från varje klass, en ledamot från föräldraföreningen och en personalrepresentant. Rektor anser att skolans information till föräldrar om mål och resultat bör förbättras. Detta framkommer även som en önskan från föräldrarna.

Värdegrundsarbetet är bra förankrat hos personalen. Resurserna för specialpedagogiskt arbete har förstärkts och metoderna för elevvårdsarbetet är flexibelt. Rutinerna för det formella elevvårdsarbetet är väl kända av personalen. På klasskonferenser sker uppföljning av elevernas utveckling. Rektor tillser att åtgärdsprogram upprättas i samverkan med föräldrar. Rektor kallar varje månad elevvårdsteamet till elevvårdskonferensen, som rektor leder.

Rektor bekymrades, då han kom ny till området, över elevernas resultat och har försökt vidta åtgärder. Inför innevarande år har tonvikt lagts vid elevernas kunskapsutveckling och elevers behov av stöd. Arbetslagen har haft uppgiften att formulera mål och planer med fokus på barnen med särskilda behov. En annan åtgärd är förändringen av grupp sammansättningarna på Mölleskolan, där man från att ha haft två grupper med relativt stort åldersspann, övergått till de tre grupperingarna årskurs 1–2, 3–4 och 5–6. Personalen ser positivt på denna förändring men uttrycker att den specialpedagogiska resursen är för liten och att fördelningen inte alltid sker efter behov. Enligt rektor är områdets karaktär likformigt och behoven jämnt fördelade, vilket förklarar den nuvarande resursfördelningen. Inspektörerna konstaterar att insatserna haft en försiktigt positiv påverkan på resultaten (se även huvudområde kunskaper).

Rektor arbetar aktivt för att tillse att personal och elever erbjuds ändamålsenliga lokaler och läromedel. Varje arbetslag har delegerat ekonomiskt ansvar för inköp av läromedel. Trivseln bland personalen är hög och läraromsättningen mycket låg.

Arbetslagen arbetar med stor frihet under ansvar. Rektor menar att arbetssättet skall få variera eftersom det berikar och är bra. Enligt rektor är det negativt att föräldrarna kan se skillnader mellan husen och att de i dagsläget inte kan få välja hus. Rektor prioriterar arbetet med att arbeta med husen och öka samstämmigheten på skolorna.

Intervjuade elever på Rydsgårdsskolan visste inte vem som var rektor på skolan. Arbetsuppdelningen mellan rektorerna medverkar till att det pedagogiska ledarskapet för hela rektorsområdet har en otillräcklig samordning. Inspektions-

teamet bedömer att samordningen även mellan arbetslagen på skolorna var svag och att den pedagogiska ledningen över helheten kunde stärkas.

Förskoleklass finns inte på skolorna. Alla barn börjar skolan som sexåringar. Vid övergång från förskola till skola besöker förskolebarnen skolan vid några tillfällen, får äta i matsalen och umgås med elever på skolan. Personalen träffas för att diskutera barnen. Den individuella utvecklingsplanen har hittills inte haft någon egentlig funktion vid dessa övergångar.

Kvalitetsarbetet har i huvudsak genomförts centralt i kommunen, i stor utsträckning med hjälp av pedagoger med karriärtjänster. Den centrala kvalitetsredovisningen upplevs inte ha haft något större värde för Mölleskolan. Just nu planeras i kommunen för ett nytt kvalitetssystem där Skolverkets BRUK kommer att utgöra en bas.

Inom området Rydsgård/Skivarp finns en medvetenhet om utvärderings- och kvalitetsarbetets fördelar. Under några sommarlovsdagar kontrollerar personalen inom varje arbetslag måluppfyllelsen för ett antal mätbara mål. Eleverna gör två utvärderingar per år inom en mängd områden. Någon sammanställning av avdelningarnas utvärderingar har liksom en kvalitetsredovisning inte gjorts. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet är alltför centralt reglerat och inte öppnar upp för ett djupare kvalitetsarbete bland medarbetarna på de lokala enheterna.

I Skurups kommun har omfattande centralt initierade organisationsförändringar genomförts, avseende skolornas inre organisation och ledningsorganisationen. Vid inspektionsbesöket framförs från ledning och personal att organisationsmodellen är väl känd men att strukturer saknas för arbetet på lokal nivå. Det förefaller som att det på Mölle - och Rydsgårdsskolan råder viss osäkerhet om ansvaret för pedagogisk utveckling mellan den centrala nivån, med bland annat karriärtjänsterna, och den lokala nivån, med rektorerna som aktörer.

Rektor anger att mycket tid anslås för pedagogiska konferenser. Personalen uttrycker i intervjuer att man saknar det pedagogiska samtalet. Inspektionsteamet gör tolkningen att personalen önskar mera diskussioner kring metod och innehållsfrågor och mindre diskussioner om pedagogiska organisationsåtgärder.

Ungefär tio dagar per läsår disponerar skolorna själva för kompetensutveckling. För tillfället har rektor tillsammans med personal startat ett Mål 3-arbete, vars primära syfte varit att göra en analys av kompetensutvecklingsbehovet. I den andra fasen ligger genomförandet av planen, som för närvarande omfattar kompetensutveckling av lärare i specialpedagogik.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att ett engagerat arbete pågår för att förbättra elevernas kunskapsresultat bland annat genom upprättandet av lokala kursplaner och kompetensutvecklingsinsatser. Dock bedömer inspektionsteamet att "det pedagogiska samtalet" kan utvecklas liksom det övergripande pedagogiska ledarskapet riktat mot hela rektorsområdet.

Samverkan med föräldrarna kan förbättras liksom informationen till föräldrar avseende exempelvis skolans nationella mål. Utvärderingar genomförs på skolorna men det systematiska utvärderingsarbetet med resultatanalyser och

utvecklingsåtgärder bör förbättras. Det pedagogiska ledarskapet riktat mot hela rektorsområdet kan utvecklas. Kvalitetsredovisningar har ej upprättats vilket strider mot gällande författningar.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Förskoleklass erbjuds inte. Föräldrar informeras om rättigheten för barnet att gå tio år i skolan. Eleverna väljer oftast att ta ut det tionde året mellan årskurs 3 och 4.

Eleverna i årskurs F-6 i Skurups kommun väljer i allmänhet att gå i den närmsta skolan. Kommunen informerar inte särskilt om möjligheten att välja mellan skolor. Då elev väljer annan skola än närmaste försöker kommunen så långt det är möjligt att tillmötesgå önskingarna.

Särskoleeleverna undervisas på en annan enhet i kommunen och ansvaret för dessa elever vilar på rektor för denna enhet.

Personalen menar att det enskilda arbetet i kombination med tema- och forskningsarbeten ger eleverna en möjlighet att välja hur man disponerar delar av skoldagen. Eleverna kan inom ramar välja arbetsuppgifter och redovisningsformer.

Alla elever i kommunens årskurs 6 åker varje vecka till Skurups 7–9 skola i tätorten för att undervisas i sitt språkval. Eleverna kan välja mellan tyska, franska, spanska och extra svenska och engelska.

I den nationella timplanen för grundskolan anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda kunskaper i ett eller flera ämnen. På Mölleskolan är elevens val utlagt på fyra dagar med olika innehåll för varje dag. Till exempel en dag med orientering för alla, en dag med bollsporter och en dag med bad.

Elever, som är berättigade till modersmålsundervisning, får vid läsårets början en blankett för ansökan. Endast ett fåtal elever i området erhåller modersmålsundervisning.

Skolbarnsomsorgen bedrivs till och med årskurs 3 i skolans lokaler. För de äldre barnen erbjuds en fritidsklubb, som på kvällar också fungerar som fritidsgård. 52 procent av barnen i området har skolbarnsomsorg.

Det är på skolorna väl sorjt för att ta emot rörelsehindrade barn och barn med andra funktionsnedsättningar.

Sammanfattningsvis har eleverna vid Mölle - och Rydsgårdsskolan möjlighet till individuella val. Dock genomförs inte elevens val i enlighet med författningarna avseende det allsidiga urvalet av ämnen och elevernas möjlighet att välja. Förskoleklass erbjuds inte i Skurups kommun vilket strider mot skollagen (se vidare kommunrapporten).

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Skollokalerna har genom ombyggnader anpassats för den nya organisationen. Det finns goda möjligheter till flexibla gruppkonstellationer. Lokalerna verkar användas på ett genomtänkt och ändamålsenligt sätt.

Bra utomhusmiljö finns med goda lekmöjligheter för barnen liksom bra lokaler för träslöjd. Övergripande kan man säga att skolorna är trivsamma miljöer utan tecken på klotter eller förstörelse.

Vid intervjuerna framkom att det i området finns många elever med behov av kunskapsmässigt stöd. Skurups kommuns invånare har generellt kort utbildning och enligt personalen begränsade möjligheter att stödja barnen i skolarbetet.

Elevgruppen är relativt homogen. Endast ett fåtal barn har modersmålsundervisning och i området utgör antalet barn med utländsk härkomst 6,4 procent.

Samtliga pedagoger på Mölleskolan är behöriga. På Mölleskolan arbetar 7,94 lärare/100 elever och på Rydsgårdsskolan är motsvarande siffra 8,4. På den senare skolan saknar slöjdlärarna formell behörighet. Områdets skolhälsovård är bemannat med en skolsköterska (100 %) och en skolläkare, som utför arbetsuppgifter inom området vid några tillfällen per år.

Elevvårdspersonal, inkluderande de resurser som området disponerar från det centrala resursteamet är fördelade enligt följande: Specialpedagog 2,3 tjänst, socionom 0,33, talpedagog 0,5 och skolpsykolog 0,2.

Datortätheten är relativt hög på skolorna (5,8 elever/dator). En central IT-tekniker i kommunen besöker skolan en gång per vecka. På Mölleskolan har man valt att kombinera en vaktmästartjänst (60%) och en barnskötarejänst (40%) på fritidshemmet.

Utrymmen och utrustning för laborativt arbete inom naturorienterande ämnen är begränsat. Vid inspektionsbesöket fanns inte skolbibliotek på Mölleskolan och endast ett litet bokrum på Rydsgårdsskolan, vilket bland annat försvårar det tematiska arbetet. Det fanns hos skolledningen ambitionen att inreda ett välutrustat bibliotek och mediatek som en pedagogisk resurs för att skapa förutsätt-

ningar att utveckla det pedagogiska arbetet. I de två samhällena finns kommunbibliotek dit eleverna går för att låna böcker.

Sammanfattningsvis är tillgången till resurser kompetensmässigt och materiellt för grundskolorna i Rydsgård och Skivarp god med hänsyn till statens krav. Inspektörerna ser det som önskvärt att resurser avsätts för att undervisningen i naturkunskap skall kunna bedrivas på ett godtagbart sätt.

Sammanfattande bedömning

Den pedagogiska verksamheten i rektorsområdet Rydsgård/Skivarp ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan. Skolan har goda förutsättningar och arbetar ambitiöst för att främja elevers lärande. Värdegrundsarbetet, arbetet kring normer och värden, har av inspektörerna upplevts som mycket bra. Arbetet för en god psykosocial och fysisk miljö står väl i överensstämmelse med läroplanernas riktlinjer för hur skolan skall främja värdegrunden och motverka kränkningar. Elevernas inflytande genom lokalt råd, skolråd och barn- och ungdomsfullmäktige är väl tillgodosett.

Den pedagogiska verksamheten kännetecknas av individanpassning. Undervisningens innehåll har förutsättningar att främja en kunskapsutveckling i linje med läroplanernas och kursplanernas mål. Förutsättningar för en allsidig bedömning finns bland annat genom de individuella utvecklingsplanerna.

Ledningen är pådrivande i skolutvecklingsarbetet och fungerar i enlighet med författningarnas krav. Tillgången på personal med pedagogisk behörighet och specialpedagogisk kompetens är god. Behov av kompetensutveckling och handledning tillgodoses. De materiella resurserna inklusive lokalerna är goda för att kunna genomföra den pedagogiska verksamheten.

Inspektionsteamet anser att det finns utrymme att förbättra måluppfyllelsen genom att

- elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt ökas,
- analysera vilka variabler som kan tänkas ligga bakom de svaga resultaten på de nationella proven i årskurs 5 och formulera åtgärder för att förbättra resultaten,
- öka personalens kunskaper om de nationella målen i alla ämnen med syfte att förbättra kvalitén på undervisningen i naturorienterande ämnen, religionskunskap, samhällskunskap, bild och musik,
- se över innehållet i det så kallade "tionde året",
- se över de materiella resurserna avseende naturkunskap,
- se över skolbibliotekens roll som en resurs i det pedagogiska arbetet,
- fullfölja det påbörjade arbetet med att utveckla ledarskapet riktat mot skolområdet som helhet och

- utarbeta gemensamma rutiner för utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen.

Inspektionsteamet bedömer vidare

- att huvudmannen skall tillse att det systematiska kvalitetsarbetet genomförs i enlighet med författningarnas krav och att kvalitetsredovisning upprättas på skolorna samt
- att huvudmannen skall tillse att elevens val genomförs i enlighet med författningarna.

Datum	Ort
2004-01-12	Lund

Per Ingvar de la Motte

Michael Erenius